

O POVRŠINI OTOKA KRKA

Otok Krk spada među velike otoke. Zapravo, Krk je površinom najveći otok u Jadranskom moru i taj podatak možemo naći u svim edicijama koje o Krku govore. Međutim, na pitanje kolika je tačno površina otoka Krka, malo je teže odgovoriti. Naime, u različitim izdanjima pojedini autori donose o tome različite podatke. U ovom kratkom prikazu cilj nam je da prezentiramo podatke o površini otoka Krka onako kako su ih dali pojedini autori u raznim edicijama koje smo prošli.

1. Milan Šenoa u članku »Razvedenost istarskih i dalmatinskih otoka«, Rad JAZU 198, Zagreb 1913, na str. 102 kaže da je površina otoka Krka 405,4 km². Isti podatak navode i Josip Modestin u natuknici Krk, Stanojevićeve Narodne enciklopedije srpsko-hrvatsko-slovenačke, II knjiga, Bibliografski zavod Zagreb, na strani 528, te Vodič kroz otok Krk, Izd. Turističkih društava na otoku Krku, 1954, str. 11, dok »Bolšaja Sovetskaja enciklopedija«, II izdanje, sv. 23, 1953, str. 445, donosi 405 km².

2. U Leksikonu Minerva, Zagreb 1936, u redakciji Gustava Šamšalovića, na strani 754, zaokružena je površina Krka na 405 km².

3. Ivo Rubić u djelu Naši otoci na Jadranu, Split 1952, na str. 1, navodi da je površina Krka 410 km², a na strani 13 stavio je 409,93 km².

4. Zadnji podatak naveo je i Veljko Rogić u Enciklopediji Jugoslavije Leksikografskog zavoda FNRJ, sv. 5, Zagreb 1962, na strani

419, u natuknici Krk gdje piše da otok »obuhvaća 409,93 km²«. Istu površinu Krka navodi i Opća enciklopedija istog Zavoda, sv. 4, Zagreb 1959, na strani 437.

5. U Geografskom Atlasu, Izd. Znanje, Zagreb 1959, na strani 9, stoji da je Krk velik 409,9 km². Istu vrijednost za površinu Krka možemo pronaći u Atlasu svijeta, Izd. i naklada Leksikografskog zavoda FNRJ, Zagreb 1961, na strani 24, te u djelu Jovana D. Markovića »Geografske oblasti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije«, Beograd 1967, na strani 676.

6. Međutim, Nikola Žic u Pomorskoj enciklopediji Leksikografskog zavoda FNRJ, sv. 4, Zagreb 1957, na strani 534, u natuknici Krk piše da otok »obuhvaća 409,45 km²«, ali »katastarska površina Krka nešto je veća i iznosi 428,45 km², jer mu pripadaju otoci Prvić (14,3 km²) i Plavnik (9,6 km²), otočići Sv. Marko, Zec, Galun i Košljun te više grebena i otočića«.

7. U vodiču Otok Krk, Biblioteka turističkih vodiča Centra za turističku propagandu Rijeke, bez oznake godine izdanja, stoji da je površina Krka 409,3 km², što približno odgovara podatku navedenom u Pomorskoj enciklopediji.

8. Vojmir Kljaković piše u natuknici Krk u Vojnoj enciklopediji, sv. 5, Beograd 1962, strana 40, da je Krk otok »površine 407,9 km² (sa susednim otocima 428,5 km²)«. Ista vrijednost za površinu Krka navedena je i u Statističkom godišnjaku SFRJ, Beograd 1969, na strani 73.

9. U niže navedenim edicijama autori su površinu otoka Krka zao-

kružili na 408, 409 ili 410 km². Da najprije navedemo one koji uzimaju podatak od 408 km². To su Anton Melik u knjizi »Jugoslavija — zemljopisni pregled«, Zagreb 1952, Izd. Školska knjiga, na strani 115. Isti autor isto piše u djelu »Jugoslavija«, Ljubljana 1958, na strani 133. I Rude Petrović u knjizi »Geografija Jugoslavije«, Izd. Seljačka Sloga, Zagreb 1952, na strani 23 daje isti podatak. Isto su naveli i »Kratkaja geografičeskaja enciklopedija«, sv. II, Moskva 1961, str. 390, »Meyers Neues lexikon«, sv. 5, Leipzig 1963, str. 153, »Mala enciklopedija Prosveta«, sv. I, Beograd 1968, str. 889, i V. Barković u djelu »Ekonomska geografija SFRJ, Biblioteka Ekonomskog fakulteta u Osijeku, Osijek 1968, str. 26.

10. Površinu Krka od 409 km² dali su: Vladimir Blašković u knjizi »Ekonomska geografija Jugoslavije«, Birotehnički izdavački zavod, Zagreb 1962, str. 116—117, te u izdanju od 1967. god. na strani 125. Edicija Jadran — vodič i atlas, Jugoslavenski leksikografski zavod, bez oznake godine na strani 33, Priručni leksikon, Izd. Znanje Zagreb 1967, III izdanje, na strani 504.

11. Površinu od 410 km² našli smo u slijedećim publikacijama: »Naši otoci na Jadranu« Ive Rubića, Biblioteka straže, god. I, sv. 1, III izdanje, Split 1927, na strani 4, Jugoslavija — turistička enciklopedija, sv. II, Izd. Turistička štampa, Beograd 1958, na str. 144, »Školske ekskurzije po Jugoslaviji« od Velimira Dorofejeva, Izd. Školska knjiga, Zagreb 1959, str. 214, »Turistična geografija« autora Vladimira Bračića, Založba Obzorja, Maribor 1963, str. 220, »Istrien und Quarner, Reise-führer«, Izd. zavod Jugoslavija, Beograd 1963, str. 214, »Reiseführer Jugoslawische Küste und Inseln«, Polyglott-Verlag GMBH, Köln—Marienburg 1966, str. 51, »Enciklopedijski leksikon«, Mozaik znanja, svezak geografija, Izd. Interpres, Beograd 1969, str. 294, »Školski leksikon«, Geografija, autora Vlatke i Ive Baučića, Izd. Privreda, Zagreb 1963, strana 124 i Kalendar Jurina i Franina 1970, Rijeka 1969, u članku Otok Krk, Nikole Stražičića, na strani 158.

12. Nije na odmet da navedemo još neke autore i edicije koje spominju površinu otoka Krka. Tako npr. Brochhaus, Konversations Lexikon, sv. 16, Leipzig—Berlin—Wien 1896, str. 190, donosi 428,43 km², Vjekoslav Klaić u djelu Opis zemalja u kojih obitavaju Hrvati, sv. III, Zagreb 1883, na strani 92 piše da je Krk velik 428 km². Isti autor piše o Krku »Površje mu zaprema 428« kvadratna km u knjizi »Krčki knezovi Frankopani. Od najstarijih vremena do gubitka otoka Krka (od god. 1118. do god. 1480.)«, knjiga prva, MH, Zagreb 1901, str. 30. Da Krk ima površinu 428 km² navodi i Krčki kalendar 1938. godine na str. 21, Josip Štahan, Uvjeti života na jadranskim otocima, Anali Jadranskog instituta JAZU 3, Zagreb 1961, str. 127, donosi 428,4 km².

13. Violić Frano i Bognolo I. Toni u »Almanahu grada Sušaka sa prikazom Gornjeg Jadrana«, 1931. godine, navode na strani 202 da je površina otoka Krka otprilike 220 km². Vjerojatno je taj izvor koristio G. Lussini u radu »Le formazioni legnose dell' isola di Veglia e i loro elementi mediterranei«, Annali di botanica, vol. XX, Torino 1933., gdje na strani 229 kaže da je površina otoka Krka oko 220 km².

Iz iznijetog vidljivo je da se podaci o površini otoka Krka razlikuju, no razlike nisu velike. Veće razlike pojavljuju se jedino tamo gdje su pojedini autori pod Krk stavili i okolne otočiće i grebene, a drugi su uzeli površinu samog otoka Krka. Razumljivo nam je da se podaci o površini u starijim publikacijama razlikuju od podataka datih u novijoj literaturi. Kod toga normalno moramo uzeti u obzir činjenicu da su tehnička sredstva koja su stajala na raspolaganju onima što su vršili mjerenja bila ipak manje savršena od današnjih, te su i stariji podaci manje tačni. Shvatljivo je da su neki autori i publikacije dali okrugle vrijednosti za površinu otoka. Međutim, ono što zbunjuje jeste činjenica da i u edicijama koje su novijeg datuma podaci o površini otoka nisu identični. Zbog čega se npr. razlikuju podaci o površini otoka Krka dati u Po-

morskoj enciklopediji i Enciklopediji Jugoslavije, izdanjima jednog istog — Leksikografskog zavoda? Statistički godišnjak SFRJ opet navodi drugačije vrijednosti. Odgovor na pitanje zašto je to tako — teško je dati. U današnje vrijeme i s današnjim tehničkim sredstvima ne bi trebalo biti teško tačno izmjeriti površinu jednog otoka, pa bio to i otok Krk — najveći na Jadranu.

Hrvoje Turk

O NEKIM ETNOGRAFSKIM ISPITIVANJIMA OTOKA KRKA

Cijela naša zemlja obiluje velikim bogatstvom pučke baštine. Proučavanje narodne kulture strožijim znanstvenim kriterijima i metodama u nas je relativno mlađeg datuma. Kako je za bilo kakav ozbiljniji stručni i znanstveni rad potrebno obilje građe logički je bio put da se ona u što kraćem vremenu prikupi. Postoji cijeli niz institucija koje se tim poslom profesionalno bave. Na do bi se dobila što cjelovitija i temeljitija slika današnjeg stanja pučke baštine materijal građe bi trebao biti koncentriran na jednom mjestu. Prije nekoliko godina Etnološko društvo Jugoslavije je bilo pokretač upravo jedne takve akcije. Na osnovu studijskih predradnji stručnjaka stvorena je vrlo detaljna koncepcija istraživanja. Cijela akcija nosi naziv ETNOLOŠKI ATLAS JUGOSLAVIJE. Proučavanje se vrše u cijeloj Jugoslaviji. Osnovani su centri u svakoj republici dok je središnjica pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu i nosi naziv Centar za pripremu Atlasa. Prikupljanje građe vrši se pomoću upitnica. Do sada su u radu četiri sveska upitnica. Svaka upitnica je podijeljena na teme. U okviru svake teme štampana su precizna pitanja, dok se odgovori pišu neposredno poslije pitanja u samu upitnicu. Svaka upitnica ima stotinjak stranica. Bilo je zamišljeno da se u kvadratu od 20 km ispita po tri sela. Odobrena su prilična materijalna sredstva i u proteklih

nekoliko godina obavljen je veliki dio posla.

Područje otoka Krka prebogato je dragocjenim podacima iz oblasti pučke baštine. Raznolikosti pojedinih elemenata narodne kulture na tako relativno malom teritoriju uvjetovali su da su točke ispitivanja za Atlas, gušće raspoređene nego na nekom manje zanimljivom području s homogenijom ruralnom kulturom. Kao točke ispitivanja za Atlas predviđena su slijedeća mjesta: Omišalj, sv. Anton (Dubašnica), Dobrinj, Vrbnik, Punat, Stara Baška, Baška Draga, a po mogućnosti i neka druga. Veliki dio ispitivanja u navedenim mjestima je već obavljen ili će se obaviti u najskorije vrijeme. Kako je općenito cjelokupna narodna kultura izložena opasnosti skorog zaborava i iščezavanja nije potrebno naglašavati duboki smisao i vrijednost ovakvog i sličnog rada. Mnoge naprednije zemlje su već izvršile sistematsku registraciju podataka iz ove oblasti, dok smo mi na pravom putu da to nadoknadimo makar i u zadnji čas. Ispitivanjima smo došli do obilja vrlo važnih i do sada nepoznatih podataka koji će biti dragocjeni za daljnje komparativne studije stručnjaka. Iako Atlas ima primarno znanstveno značenje, njegovi podaci će vrlo vjerojatno dobro poslužiti i u druge svrhe koje nisu isključivo znanstvene.

Osim ispitivanja Atlasa na otoku Krku se osjeća prisustvo i drugih akcija u vezi s ruralnom kulturom. Dvije stručne ustanove sa sjedištem u Rijeci: Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture i Pomorski i povijesni muzej usko surađuju na sličnim problemima. Etnografski odjel Pomorskog i povijesnog muzeja, pored otkupa etnografskog materijala, izvršio je djelomičnu dokumentaciju etnografskih spomenika kulture, dok dokumentaciju etnografskih spomenika kulture vrši Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture. U etnografskom odjelu spomenutog muzeja prikupljena je fotodokumentacija (broj fotosa prelazi tisuću, dok je broj fotosa u Zavodu znatno veći). Neki od ovih fotosa već danas predstavljaju veliku vrijednost unatoč tome što su sni-

**KRČKI
ZBORNIK**

1

**KRK
1970**

KRČKI ZBORNIK

POVIJESNOG DRUŠTVA OTOKA KRKA
PODRUŽNICE POVIJESNOG DRUŠTVA HRVATSKE

SVEZAK 1

Urednički odbor:

dr BRANKO FUČIĆ

PETAR STRČIĆ (glavni urednik)

dr NIKOLA ŠPANJOL

RIKARD ŽIĆ

RUDOLF ŽIĆ

Ovaj je svezak uredio:

PETAR STRČIĆ

Nacrt korica:

dr BRANKO FUČIĆ